

دکتر یار محمد کارشناس محیط زیست

راه های پیش گیری مقابله به تهدیدی که از سوی تغییرات اقلیم جهانی متوجه افغانستان است

البته تمام کوههای افغانستان به صورت پراکنده جنگل دار است به استثنای کوه های غربی که عاری از جنگل می باشند. در طی سه دهه اخیر به دلیل تراکم جمعیت و نبود حاکمیت ملی و در عدم مراقبت از جنگل ها و نی ها و بته های دامنه کوهها شماری زیادی از مردم ولایات در طی این سه دهه جنگ به سبب تنگدستی و نداشتن پول برای توان خرید مواد سوختی استفاده بی رویه از بن کردن بته ها و بلاخره هم به

قطع در ختان کوهی هم روی آورده اند و کوه های اطراف سلسله کوبابا و هندوکش مرکزی را از جود اشجار و جنگلات برهنه کرده اند که ما امروز این کوه ها را برهنه از پوشش گیاهی می بینم، حالا در این منطقه هیچ چیزی نمی روید. این وضعیت در کوه های پنچشیر، بدخشان به دلیل پاک شدن کوه ها از گیاهان که پیامد فوری این وضعیت افزایش سیل و برفکوب در این مناطق است. به همین دلیل افغانستان یکی از آسیب پذیر ترین کشور های جهان در مقابل تغییر اقلیمی جهان است. امروز هم وضعیت جنگلات اکثر نواحی دیگر ولایات ما از عدم بی نظارتی مسوولین نواحی در خطری قطع بی رحمانه قرار دارد و اگر کدام اقدامی جدی در این مورد از طرف دولت و سازمان های حفاظت از محیط زیست صورت نگیرد امکان دارد در آینده نزدیک ساحات باقی مانده جنگل و پوشش گیاهی از بین برود. همچنان در بخش چرای چاروا ها به شکل عنعنوی توسط اهالی محل و هم در فصل آمدن کوچی ها چاروا دار ضرر های غیر قابل جبران را کله ها و بخصوص گله بز ها بالای جنگلات و پوشش گیاهی چراگاه ها وارده نموده است. هستی جنگلات و پوشش گیاهی در تغییر آب هوا منطقه یعنی درسرد نمودن ارتفاعات در ماندگاری و حفظ یخچالها طبیعی که منابع جریان چشمه سارها و جھیل ها، تالاب ها ، رود خانه ها است نقش موثری دارند.

دلیل تهدیدی که از سوی تغییرات اقلیم جهان متوجه افغانستان است در طی سه ده جنگ 50 در صد گیاهان کوهی و 90 در صد جنگل ها در مناطق کوه های هند و کش مرکزی از میان رفته است در مطالعه و ارزیابی سالهای قبل از جنگ معلوم شده است که ساحه زیر پوشش جنگلات کشور سه میلیون هکتار ارقام گزارش شده بود که تنها دومیون آن در ولایات جنوب شرقی واقع شده بود و در حال حاضر از این سه میلیون هکتار جنگلات کشور در حدود پنجاه در صد آن از بین رفته است. و اولین تهدید به منابع آبی یخچالهای دایمی هندوکش است که منبع بزرگ آبی افغانستان به حساب می آید. ذوب سریع یخچالها طبیعی در فصل گرما و باعث تشدید طغیان دریا های بطور موقت و آمدن سیلاب ها می شود و پیامد آن فرسایش خاک و خشک شدن چشمه سار ها و کمی آبی، خشک سالی است. خشک سالی به کشاورزی و پوشش گیاهی کوهستان به شدت آسیب می رساند و در نتیجه آن انسانها و حیوانات در مرز گرسنگی و مرگ قرار می گیرد. خشکسالی یکی از بلایای طبیعی می باشد که خسارات زیادی به زندگی انسان و اکسیستم های طبیعی وارد می آورد و بعنوان یک نا خوشایند اقلیم، یکی از خراب کننده ترین پدیده های آب و هوای محسوب می گردد.

راه های پیش گیری مقابله به تغییر اقلیم افغانستان بر بوجود آوردن اماکن مرطوب که عملی شود موارد ها ذیل را در بر می گیرد:

1- توسعه جنگلات، حفاظت و نگهداری از پوشش گیاهی دره های با عث مانده گاری یخچالهای طبیعی حوض های یخبندان منطقه می شود. حفظ یخچال های طبیعی افغانستان حایز اهمیت حیاتی ملیونها انسانی که در مسیر دریا های مذکور مشغول کشاورزی هستند و ابسط به این منابع بزرگ طبیعی است. این منابع آبی وافر کشور ما یکی از موثرترین گزینه است که می توان در سر زمین حاصلخیز خود برای بهبود وضعیت محیط زیست کشور ما مورد استفاده قرار گیرد.

2 - آموزش حرفه های مسلکی در ساحه جنگلداری و پرورش قوریه درختان مثمر و غیر مثمر که پرورش قوریه در انگشاف وسعت ساحه باغداری کمک شایان می کند. هدف از کاشت قوریه برای رشد و انکشاف سرسبزی در جهت بهبود محیط زیست می باشد. کاشت از محصول قوریه نهال های بومی مانند درخت پسته و بادام کوهی می تواند سال های سال هم خاطره خوشی برای شما و هم کمکی به محیط زیستان باشد.

3- بهبود زراعت و سعت بخشیدن اراضی زمین های زراعتی که با عث احیای اماکن مرطوب می شود.

4- بهبود مدیریت آب رسانی و رساندن آب به دست رس زمیندارن و باغدارن که در مصرف آب صرفه جویی کند، اصراف آب می تواند به ضرر زمین تمام شود.

5- ایجاد پروژه های تحفظی خاک و تنظیم آب در تبه های خاک، باعث احیای مجدد منابع طبیعی و

افزایش چشمه سار ها و علفچرها می شود.

6- درخت بادام کوهی را میتوان بدون شک با اندکی تلاش با کاشت دانه قوریه پرورش و خوابانیدن شاخه تکثیر کرد و ساحه جنگلی را به راه انداخت که می توان دامنه کوه های را مناطق گرم خشک افغانستان را با پرورش این درخت زیبا پوشش داد. و به این شیوه با نهال شانی منطقه را جلوگیری از فرسایش و ایجاد روان آبها و خطر سیلاب ها کرد. . درخت بادام در اقلیم نیمه خشک سنگ ریز می روید و در برابر گرما درجه حرارات و کم آبی محیط مقاوم و سازگار به خشکی می باشد.

7- ایجاد انجمن های حمایت از محیط زیست در محل ها ضروری است . آنها با کمک اداره محیط زیست با تلاش بی وقفه خود سعی در نجات زمین آسیب رسانی کند. کارشناسان حمایت از محیط زیست انگیزه خود را برای نجات این محیط زیست بیشتر کنند.

این برنامه های از طریق برنامه حمایت محیط زیست سازمان ملل متحد در همکار سازمانهای غیر دولتی راه های پیش گیری مقابله به تغیر اقلیم امکان پذیر است.

نقش اماکن مرطوب در تغیر آب هوا محل و منطقه تاثیر خوب دارد از شدت سرمای زمستان می کاهد و گرمای تابستان را تقلیل می دهد، هوای محل و منطقه خود را صاف و خوشگوار می سازد. جنگل محل و منطقه خود را سرسبز می سازد، هوای محیط منطقه خود را تصفیه می کند و از تخریب خاک منطقه خود توسط باد های تند و باران های رگ بار جلوگیری می نماید. جنگل دارای اهمیت سرشار محیط زیستی و اقتصادی نیز می باشد که بر علاوه میوه های خوراکی آن از چوب آن نیز برای تعمیرات و سوخت گرم کردن خانه های بی ضرر به محیط زیست استفاده می نمایند. شرایط محیطی چون آب و هوا , باد و فرسایش خاک بوسیله فرسایش بادی در تخریب جنگل اثرات خود را بجا می گذارد. تغیر اقلیمی واقعی انکار ناپذیر است که انسان عامل آن است. حل شدن پرابلم محیط زیست آرزوی همه است ولی نباید انتظارات معجزه گونه داشت. مسئولین محیط زیست وظیفه سهل کردن امور دارند.